

N:o 139.

Af herr **F. Andersson** i Helgesta, i *anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående bevisning inför rätta.*

Genom denna nya lag afses en öfvergång från de gamla legala bevisreglerna till en fri bevispröfning, så att domstolarne, i händelse af förslagets bifallande, komme att grunda sina domslut ej derpå, att det i lag föreskrifna måttet för bevisningen uppfyllts, utan på sin under rättegången vunna öfvertygelse i saken.

En sådan ändring synes mig innebära en beaktansvärd fara för rättskipningen. Ty visserligen kan det vara sant, att det för domaren måste vara en svår belägenhet att någon gång måhända nödgas döma gent emot sin öfvertygelse, på grund af den föreliggande bevisningen, men å andra sidan torde detta vara ett så sällsynt förhållande, att det ej rättfärdigar införandet af en lag, som vidlådes af så många andra olägenheter. Genom ett bifall till föreliggande lagförslag blir nemligen fältet öppet för domaren att efter sin personliga öfvertygelse, obunden af lagens bud, fälla sina utslag. Visserligen skall han i protokollet angifva de skäl, hvarpå slutet grundar sig, men dessa skäl kunna vara af huru lös beskaffenhet som helst. Intet hindrar, att han t. ex. bygger sin dom på den ena partens obestyrkta utsago eller på ett vittnesmål af ett sedermera jäfvigt befunnet vitne. Han kan sålunda, utan att drabbas af ansvar, gifva sitt ja till de mest oberättigade anspråk eller lemna utan afseende fakta, som enligt nu gällande lagstiftning måste anses fullt bevisade. Faran härvid är också i vårt land så mycket större, som de flesta af våra domstolar äro enmansdomstolar, vid hvilka det hufvudsakliga afgörandet hvilar i en enda persons hand. Först sedan en omorganisation i den rigtning egt rum, att nämnden erhållit större inflytande

på besluten, synes det mig, som om tillräcklig garanti vunnits mot missbruk af den fria bevispröfningen.

Jag vill härmed visst ej påstå, att sådana olägenheter, som dem jag nyss påpekat, ovilkorligen skulle åtfölja denna lags antagande. Vår domarecorps är lyckligtvis så samvetsgrann, att den nog i det stora hela äfven efter den fria bevispröfningens införande komme att redbart fylla sina pligter som rättvisans handhafvare. Men denna lag lägger, enligt min åsigt, en allt för stor magt i domarens händer, en magt, som åtminstone för vissa domare kan medföra en lockelse till magtmissbruk. Frihet och sjelfständighet äro nödvändiga förutsättningar för att domstolarne skola kunna med framgång skipa rättvisa, men allt för stor frihet kan lätt skapa godtycke, och blotta skenet deraf bör undvikas.

För undanröjande af olägenheter i ofvan antydda hänseende, tillåter jag mig föreslå,

att, derest ifrågavarande kongl. lagförslag i öfriga delar hufvudsakligen af Riksdagen antages, den bestämmelse måtte i lagen inrymmas, att, derest häradshöfding och nämnd äro af olika mening, häradshöfdingens mening blir gällande allenast i det fall, att med honom instämma tre (3) af nämndens ledamöter.

Stockholm den 1 februari 1897.

Folke Andersson.